

нормативним документом владно-православних відносин, втратили свою чинність.

Таким чином, у міжвоєнній Польщі правовий статус Православної церкви формально ґрунтувався на принципах свободи віросповідання, але на практиці поєднувався з посиленням державним контролем та обмеженнями, зумовленими політикою національної інтеграції. Попри нормативні гарантії автономії, діяльність Православної церкви часто залежала від адміністративних рішень влади, що відображало напружені міжетнічні взаємини та прагнення держави впливати на конфесійний простір східних воєводств.

Володимир Ласяк (Тернопіль)

ВІДНОВЛЕННЯ ПОЛЬЩІ ПІСЛЯ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Упродовж усього XIX ст. Польські землі були розділені між різними великими імперіями, які прагнули знищити польську ідентичність і спробувати нав'язати свою мову та культуру. Цими імперіями були Росія, Німеччина, Австро-Угорщина. Але польський народ, незважаючи на їхні спроби це зробити, не втрачав почуттів національної ідентичності й підтримував мову, культуру, традиції та ідею нації. Але підчас Першої світової війни поляки опинилися у вкрай складній ситуації, бо їм довелося воювати по обидва фронти, проте спільно метою їхньою була незалежність Польщі і їм удалося цього досягти при розпаді трьох імперій у 1919–1920рр у складі яких вони перебували. Унаслідок цього створилися сприятливі умови для відновлення незалежності польської державності.

Отже, польська незалежність була проголошена 11 листопада 1918 р. Велику роль у цьому процесі відіграв Юзеф Пілсудський, який прийняв від Регенської ради владу й очолив державу. Також він один із найперших скерував до всіх держав і урядів відозву про незалежність Польщі.

Проголошення незалежності почалося із формування нового державного устрою і запровадження демократичних реформ. Було проголошено свободу слова, друку, зібрань. Також відновлювалися заборони працювати в неділю та в свята запроваджувалися соціальні страхування на час хвороби. Ухвалені новий порядок виборів до, законодавчого сейму, де кожний громадянин Польщі, який досяг 25 річного, віку мав право обиратися до сейму, але діяли лиш три умови: не мав бути військовослужбовцем діючої армії, не мав бути засуджений за тяжкі злочини і мав бути не позбавлений громадських прав. Вибори були загальними рівноправними і таємними.

Отже, законодавчий сей відіграв важливу роль у відродженні та утворенні незалежної Польщі, Головним завданням було створення нової законодавчої бази, розроблення нової конституції, яка утверджена 17 березня 1921 р. й існує до сьогодні. Також її головним петаням було відстоювання інтереси Польщі на між народні арені, також туди входили представники різних політичних сил, що представляли демократичний характер молодій держави на міжнародні арені.

Важливим досягненням для поляків стало піднесення національної свідомості селян та робітників, а саме-відновлення у школах занять польською мовою, де учні також дізнавалися багато про свою країну та культуру. Відроджувалось також культурні товариства та багато інших громадських структур, які сприяли єдності нації. Народ активно підтримував державо творчі процеси та боротьбу за збереження тероторіальної цілісності.

Але держава не може існувати без війська тому розпочато розбудову та реформацію війська польського. Насамперед створена регулярна армія, яка

складалася з великої добровольців колишніх- вояк різних армій та легіонів. Також була проведена модернізація збройних сил, де кожен юнак, який досяг 21-річного віку повинен був відслужити в сухупутному-2 у морському -3 роки, але на період того часу добровольці могли служити у 18-річному віці. Також польська армія на той момент брала участь у військових конфліктах вона окупувала Перемишль та Львів, витіснивши армію УГА та ЗУНР на схід у ході польсько-української війни.

Проводилася зовнішня політика де Ю. Пілсудський висунув план створення союзу нейтральних держав між Німеччиною та Росією. Також поляки відстоювали свої інтереси на всесвітніх конференціях, таких як Паризька мирна конференція, де Польща відстоювала свою незалежність та кордони та Конференція послів Антанти, де питання стосувалось самих кордонів і запровадження приєднання Великої Селезії..

Однак питання східних кордонів продовжувало їх турбувати і вони не полишали мети захоплення Східної Галичини. Так між Польщею та ЗУНР розгорівся конфлікт із згодом збройна боротьба. Цей конфлікт тривав до рішення Паризької мирного комітету про передання Східної Галичини полякам у тимчасове користування, а згодом запроваджений статут Східної Галичини, після чого Ю. Пілсудський, боячись нападу більшовиків вирішує укласти союз із УНР, тобто українсько-польський союз із Симоном Петлюрою про спільний наступ проти більшовиків.

Так розпочалася польсько-українська війна 1919–1920 рр. де більшовики після розпаду росії намагалися поширити свій вплив на захід. Поляки змушені були удатися до захисту від окупації, була проведення загальної мобілізація населення. Більшовики в той час намагалися закріпитися на захоплених польських землях і проводили з польським населенням політику спрямовану проти Польщі. Головним моментом перелому у цій війні стала оборона Варшави в серпні 1920 р., коли польське військо під проводом Ю. Пілсудського. Вдалося не тільки зупинити наступ більшовиків, а й частково завдати втрат, що примусила їх відступити, згодом був підписаний У 1921 р. Ризький мирний договір, що поклав кінець польсько-радянської війни.

Отже унаслідок дипломатичних, політичних та військових зусиль Польщі не тільки зуміла відстояти польську незалежність, а й заявити свій авторитет молодій державі на міжнародній арені.

Олександр Петришин (Тернопіль)

ПРОБЛЕМА БІЖЕНСТВА В ЄВРОПІ ЯК НАСЛІДОК СТАНОВЛЕННЯ ФАШИСТСЬКИХ РЕЖИМІВ

У міжвоєнний період у країнах Європи набули популярності ультраправі політичні ідеології, які призвели до становлення та приходу до влади в Італії, Португалії, Німеччині та Іспанії тоталітарних фашистських і профашистських режимів, які спровокували масову хвилю біженців на основі політичного підґрунтя.

Перша еміграція політичних біженців від фашизму почалася у 1922 р., коли до влади в Італії прийшов лідер італійських фашистів Б. Муссоліні. Так, уже у 1925–1926 рр. було прийнято ряд специфічних декретів, які заклали засади «фашистської держави». Згідно з цими актами були ліквідовані свобода друку, зібрань, союзів, проголошено чистку державного апарату від елементів «з ненаціональними міркуваннями», чим, фактично, була оголошена боротьба з усіма опозиційними партіями. З посиленням фашизму в Італії політичні противники Б. Муссоліні, що залишилися живими, з метою збереження свого життя та свободи втікали за кордон, продовжуючи